

BİLGİ NOTU

KONU	RUSYA'DA E-TİCARET PİYASASI VE EĞİLİMLER
HAZIRLAYAN KURUM	TC MOSKOVA BÜYÜKELÇİLİĞİ TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ
HAZIRLAYAN	MURAT H. ÖZTÜRK MOSKOVA TİCARET MÜŞAVİRİ

İnternet üzerinden ticaret ya da e-ticaret olarak adlandırılan online satış pazarı, günümüzde giderek artan bir hacme tekabül etmektedir. E-ticaretin dünya üzerinde giderek yaygınlaşmasında, internet erişiminin yaygınlaşmasının ciddi bir rolü söz konusudur. Bununla birlikte dünya genelinde e-ticaret giderek yaygın hale gelse de, e-ticaretin gelişmişlik seviyesi bölgeler arasında farklılıklar göstermektedir. Çin'in de belirleyici etkisi sayesinde, günümüzde Asya-Pasifik bölgesinde internet üzerinden satışlardan elde edilen ciro, Kuzey Amerika bölgesinde elde edilen cironun yaklaşık 2 katıdır. Çin'in Gayri Safi Yurtiçi Hasılasının yaklaşık %15'lik bir kısmı, e-ticaret yoluyla yapılan satışlardan gelmektedir.

Özellikle son dönem e-ticaret piyasasının, geleneksel perakende piyasasından daha az şeffaf ve modern olduğu ifade edilebilir. Diğer taraftan, e-ticaretin düzenlenmesi konusunda ülkelerin yeknesak mevzuat uygulamalarına gitmediği ve e-ticaret mevzuatlarını "*özellikle kendi milli internet perakende şirketlerini ve üreticilerini korumaya cevaz verecek şekilde*" hazırladıklarını söylemek mümkündür.

RUSYA'NIN E-TİCARET POLİTİKASI

Genel olarak bakıldığında, Rus Devletinin e-ticarete ilişkin getirdiği düzenlemelerin Rus internet perakendecilerini korumaya yönelik olduğu görülmektedir. Zira, halihazırda Rus e-ticaret satıcılarının, özellikle yabancı internet perakendecilerine göre daha az gelişmiş olduğu değerlendirilmekte ve gerek fiyat gerekse kalite bakımından yeterli gelişmişlikte olmadığı düşünülmektedir. Rusya'nın e-ticaret düzenlemelerinde, e-ticaretin kayıt dışılıktan kurtarılarak milli gelire katkı sağlamasına yönelik çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Söz konusu çalışmaların e-ticaret ile ilgili diğer sektörleri ihtiva ederek yapılmasının, e-ticaretin daha oturaklı bir biçimde gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Mevzuat açısından incelendiğinde, Rusya'daki e-ticaret uygulamalarının temelde 5 Federal Kanun çerçevesinde düzenlendiği görülmektedir;

- Ticaret Hakkında Kanun,
- İletişim Hakkında Kanun,
- Posta İletişimi Hakkında Kanun,
- Reklam Hakkında Kanun
- Tüketici Haklarının Korunması Hakkında Kanun

RUSYA E-TİCARETİ GELİŞTİRME STRATEJİSİ

Rusya'nın özellikle 2014 yılından itibaren girmiş olduğu ekonomik durgunluk sebebiyle, e-ticaret ülke ekonomisine gelir sağlayan bir kaynak olarak görülmeye başlanmış ve Devlet Başkanı Sayın Vladimir Putin tarafından 2015 yılında Hükümete, internet ticaretiyle uğraşan Rus firmalarının desteklenmesi talimatı verilmiştir. Bunun akabinde Rus Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından 2016-2025 yıllarını kapsayan "E-Ticareti Geliştirme Stratejisi" taslağı hazırlanmış ancak anılan Strateji henüz onaylanmamıştır. Bununla birlikte, Rus Hükümetinin e-ticaret alanına bakışının analizinde, henüz taslak aşamasında olsa da, anılan Stratejinin dikkate alınmasında fayda görülmektedir.

Mezkur Strateji 3 temel dinamiğin eş zamanlı olarak geliştirilmesine dayanmaktadır;

- -Rusya içi e-ticaret,
- -Sınır ötesi e-ticaret
- -Rus ürünleri ve teknolojisinin e-ticaret yoluyla ihracatı.

Strateji, 2025 yılına kadar aşağıdaki göstergelere ulaşılmasını hedeflemektedir;

- Genel ticaret hacmi içinde e-ticaret hacminin %20'lik bir orana ulaşması,
- Rus perakende mağazalarının en az %70'nin e-ticaret aracılığıyla satış yapması,
- İnternet kullanan 12 yaş üzeri kesimin en az %80'inin e-ticaret üzerinden alışveriş yapması,
- Rusya'nın uluslararası e-ticaret pazarında payının %10'a çıkarılması
- E-ticaret kanalıyla yapılan ihracatın %5'ten az olmayacak şekilde artırılması,
- Rusya'da e-ticaret alanında internet üzerinden satış yapan kişi sayısının 100.000'den az olmayacak hale getirilmesi.

RUSYA'DA İNTERNET TİCARETİNE İLİŞKİN İSTATİSTİKLER

2017 yılında **Rusya içi** internet siteleri üzerinden yapılan satışlar, 2016 yılına oranla %18 artış göstermiştir. 2018 yılında da yine %18'lik bir artış ile satış hacminin 1.115 Milyar Ruble'ye ulaşması beklenmektedir.

Bununla birlikte, yapılan online satışlara ilişkin düzenlenen ortalama fatura bedeli 2014 yılından beri düzenli olarak azalmaktadır. 2017 yılında 2016 yılına oranla %3'lük bir düşüş yaşanmıştır. 2018 yılında düşüş oranının aynı seviyede kalmaya devam edeceği değerlendirilmektedir.

İnternet üzerinden yapılan sipariş sayısı, bir önceki yıla oranla 2017 yılında %22 oranında artmıştır.

2017 yılında internet üzerinden yapılan satışlarda öne çıkan sektörler;

- -Elektronik ürünler ve ekipmanları,
- -Giyim eşyaları
- -Ayakkabı ve aksesuarlar,
- **-Ev eşyaları ve ev içi tadilat dekorasyon malzemeleri,**
- -Otomobil aksam ve parçaları
- -Güzellik ve bakım ürünleri

- -Kitaplar
- -Çocuk ürünleri
- -Gıda maddeleri

-2017 yılında 2016 yılına göre internet üzerinden satışlarda en büyük artış, % 35lik bir oranla ev eşyaları ve ev içi dekorasyon/tadilat ürünlerinde olmuştur.

Gıda ürünleri de bir önceki yıla göre %31,

Elektronik ürünler ve ekipmanlar %30,

Güzellik ve sağlık bakım ürünleri %29,

Kitaplar %27,

Çocuk ürünleri %27,

Giyim, ayakkabı ve aksesuarlar da genel olarak %26'lık bir artış göstermiştir.

Söz konusu artış eğilimlerinin 2018'de de devam etmesi beklenmektedir.

Bununla birlikte, otomobil aksam ve parçaları bir önceki yıla göre online satışlarda yaklaşık %12'lik bir düşüş yaşamıştır.

Rusya'dan dünyaya internet üzerinden yapılan ihracatta en çok payı %68 ile "Avrupa ve diğer uzak ülkeler" almaktadır.

%68'lik pay bakımından incelendiğinde öne çıkan ülkeler; %25 ile ABD, %8 ile Almanya, %7 ile Büyük Briyanya, %5 ile İsrail, %4 ile Çin, % 3 ile Fransa ve Kanada'dır.

Diğer taraftan, Rusya'dan dünyaya internet üzerinden yapılan ihracatta Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerinin payı %32'dir. Bu pay içinde, %43 ile Belarus, %38 ile Kazakistan ve %20 ile Ukrayna ön planda yer almaktadır.

Rusya'dan yapılan online satışlar, satılan ürünler bakımından değerlendirildiğinde en ciddi pay %40 ile "moda" içerikli ürünlerden gelmektedir. Rus tekstil ürünlerinin pahalı olmaması ve görece kaliteli olmasının, ithalatçı bakımından cazip bulunduğu değerlendirilmektedir. Rus ev eşyalarının online ihracatında da artış eğilimi söz konusudur.

İnternet üzerinden yapılan satışlarda cep telefonu üzerinden yapılan satışların payı artış göstermektedir. Özellikle 25 yaş altı yaş grubunda, cep telefonu üzerinden verilen siparişler ilk sırada yer almaktadır. 25 altı yaş grubunun internet üzerinden yaptığı alışverişe dair yapılan incelemede, anılan yaş grubunun %13.4'lük bir kısmının verdikleri siparişleri direkt olarak akıllı telefon üzerinden, %12.3'lük kısmı ise internet mağazalarının akıllı telefonlarda yer alan uygulamaları üzerinden yaptığı görülmüştür.

Diğer taraftan, bilgisayar üzerinden verilen siparişlerin oranı %30, notebook üzerinden verilen siparişlerin oranı %32 şeklindedir.